

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์
ของพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๕ และอนุบัญญัติ

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ กรมการค้าภายใน
๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย กรมการค้าภายใน
๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ครอบรอบระยะเวลาที่กำหนด
- ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอนี้จากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การร้องเรียนหรือมีข้อเสนอนี้)
- ได้รับข้อเสนอนี้จากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับ การเสนอนี้ให้ประเมิน)
- อื่น ๆ คือ

๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๑ มีนาคม ๒๕๖๗ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้ กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๖. รายชื่อกฎหมายที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้ จำนวน ๑๐ ฉบับ ได้แก่

๖.๑ พระราชกฤษฎีกา

(๑) พระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๕ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ และพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๕๕๕ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗

(๒) พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๗

(๓) พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๕

(๔) พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๖๕

(๕) พระราชกฤษฎีกาควบคุมโรคภัย (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๕๕

๖.๒ กฎกระทรวง

(๑) กฎกระทรวง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๙๗ ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๐๙) และฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๑๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๔๙๕

(๒) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๒๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๔๙๕

(๓) กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๔๙๕

(๔) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดให้สารกาเฟอีนเป็นโรคภัยควบคุมและแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๕๔๕

๖.๓ ประกาศกรมการค้าภายใน

(๑) ประกาศกรมการค้าภายใน เรื่อง แบบ หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขออนุญาตนำขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพสารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ลงวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศกรมการค้าภายใน เรื่อง แบบ หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขออนุญาตนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพสารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ)

- ไม่มี -

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๔๙๕ และอนุบัญญัติ มีวัตถุประสงค์ในกรณีที่มีความจำเป็นโดยสถานการณ์เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนหรือมีความจำเป็นเกิดขึ้นเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ (มาตรา ๔) โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดโรคภัยควบคุม ได้แก่ เครื่องอุปโภคบริโภค รวมถึงสิ่งที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

๙.๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในท้องที่ที่ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๒) ซึ่งปัจจุบันมีการออกพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๓ ฉบับ โดยกำหนดให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ พระราชกฤษฎีกา และกฎกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติฯ ในท้องที่ทุกจังหวัด

๙.๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้โคคาอีนชนิดใด ประเภทใด เป็นโคคาอีนที่ควบคุม (มาตรา ๖) ซึ่งปัจจุบันมีการออกกฎกระทรวงกำหนดโคคาอีนที่ควบคุม จำนวน ๔ ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์เก่าที่ผลิตในต่างประเทศ น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) กรดแอสติกลีว (Glacial acetic acid) สารกาเฟอีน (Caffeine) และเกลือของสารกาเฟอีน

๙.๓ เมื่อได้มีการกำหนดโคคาอีนใดเป็นโคคาอีนที่ควบคุมตามข้อ ๙.๒ แล้ว ให้ออกพระราชกฤษฎีกา กำหนดมาตรการควบคุม เช่น วางระเบียบการค้า การจำหน่ายเกี่ยวกับโคคาอีน จำกัดชนิด ปริมาณ ประเภทแห่งโคคาอีนที่อนุญาตให้จำหน่ายได้ (มาตรา ๕) ซึ่งปัจจุบันมีการออกพระราชกฤษฎีกา กำหนดมาตรการควบคุม จำนวน ๔ ฉบับ โดยไม่รวมถึงโคคาอีนของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ สรุปได้ ดังนี้

(๑) หนังสือพิมพ์เก่าที่ผลิตในต่างประเทศ กำหนดห้ามจำหน่ายโคคาอีนที่ผลิตในต่างประเทศ

(๒) น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) และน้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) กำหนดห้ามมิให้นำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่นั้น โดยมีการควบคุมในท้องที่ทุกอำเภอใน ๑๓ จังหวัด ได้แก่ ๑. เชียงราย ๒. เชียงใหม่ ๓. น่าน ๔. พะเยา ๕. แพร่ ๖. แม่ฮ่องสอน ๗. ลำปาง ๘. ลำพูน ๙. นราธิวาส ๑๐. ปัตตานี ๑๑. ยะลา ๑๒. สงขลา ๑๓. สตูล

(๓) กรดแอสติกลีว (Glacial acetic acid) ที่มีปริมาณตั้งแต่ ๑๐ กิโลกรัมขึ้นไป กำหนดห้ามมิให้นำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่นั้น โดยมีการควบคุมในท้องที่ทุกอำเภอใน ๑๓ จังหวัด ได้แก่ ๑. เชียงราย ๒. เชียงใหม่ ๓. น่าน ๔. พะเยา ๕. แพร่ ๖. แม่ฮ่องสอน ๗. ลำปาง ๘. ลำพูน ๙. นราธิวาส ๑๐. ปัตตานี ๑๑. ยะลา ๑๒. สงขลา ๑๓. สตูล

(๔) สารกาเฟอีน (Caffeine) และเกลือของสารกาเฟอีน กำหนดห้ามมิให้นำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ เว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาตจากอธิบดีกรมการค้าภายใน กรณีพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีพื้นที่จังหวัดอื่น และให้จัดทำรายงานปริมาณการจำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ เปลี่ยนแปลงสภาพ สถานที่เก็บ ชื่อและที่อยู่ของผู้ซื้อ และแหล่งที่มาให้ผู้อนุญาตทราบทุกเดือน

๙.๔ บทกำหนดโทษ กรณีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรการควบคุมตามพระราชกฤษฎีกาในข้อ ๙.๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกรณีที่กระทำความผิดซ้ำ ให้ระวางโทษเป็นทวีคูณ และโคคาอีนซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดให้รับเสีย (มาตรา ๙)

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

๑๐.๑ บทบัญญัติที่กำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการ (มาตรา ๕)

- (๑) จำกัดปริมาณโคกภณท์ ซึ่งบุคคลจะมีไว้ในครอบครองได้
- (๒) จำนวนปริมาณโคกภณท์ ซึ่งบุคคลจะได้มา
- (๓) วางระเบียบในการค้า การจำหน่าย การเก็บรักษา และการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับโคกภณท์ ตลอดจนการควบคุมร้านค้าทั้งปวงซึ่งจำหน่ายโคกภณท์
- (๔) กำหนดเวลาและสถานที่ และพฤติการณ์ในการจำหน่ายโคกภณท์
- (๕) จำกัดชนิด ปริมาณ ประเภทแห่งโคกภณท์ซึ่งอนุญาตให้จำหน่ายได้
- (๖) กำหนดวิธีการปันส่วนโคกภณท์
- (๗) กำหนดกิจการและกำหนดวิธีดำเนินการอื่นใด เพื่อบรรลุดจุดประสงค์เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนหรือมีความจำเป็นเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

๑๐.๒ บทบัญญัติที่กำหนดให้ประชาชนงดเว้นกระทำการ (มาตรา ๕)

- (๑) ห้ามการจำหน่ายหรือการใช้โคกภณท์

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

พระราชบัญญัติควบคุมโคกภณท์ พ.ศ. ๒๔๙๕ และอนุบัญญัติ ยังมีความจำเป็นเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน รวมทั้งเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่มีมาตรการควบคุมโคกภณท์ที่สามารถนำไปใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงอันเป็นการทำลายสวัสดิภาพของประชาชน โดยสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่ยังคงมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่สารเคมีเหล่านี้สามารถนำมาใช้เป็นสารตั้งต้นในการผลิตได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกฎหมายนี้มีการบังคับใช้มานาน ทำให้บทบัญญัติบางมาตราไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ เศรษฐกิจ และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เช่น พื้นที่ควบคุมโคกภณท์ บทกำหนดโทษ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการขออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคกภณท์ควบคุมแทนการขออนุญาตแบบเดิม

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

พระราชบัญญัติควบคุมโคกภณท์ พ.ศ. ๒๔๙๕ และอนุบัญญัติ มีวัตถุประสงค์ในกรณีมีความจำเป็นโดยสถานการณ์เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนหรือมีความจำเป็นเกิดขึ้นเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีมาตรการควบคุมโคกภณท์ควบคุม ได้แก่ น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) กรดแอซีติกกลั่น (Glacial acetic acid) สารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน เป็นสารเคมีที่สามารถนำไปใช้เป็นส่วนผสม

ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงอันเป็นการทำลาย สวัสดิภาพของประชาชน จึงได้กำหนดมาตรการในการควบคุมการนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคมภัณฑ์ควบคุมดังกล่าว ซึ่งเป็นประโยชน์ในการกำกั บดูแลวัตถุประสงค์ของการนำโคมภัณฑ์ควบคุมมาใช้ในการประกอบกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง ป้องกันการแพร่กระจายของยาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงของประเทศ และยังเป็นการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ อันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความสงบ เรียบร้อยของประชาชนและประเทศ

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญ ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน
- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ
- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

พระราชบัญญัติควบคุมโคมภัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๙๕ และอนุบัญญัติ อาจก่อให้เกิดอุปสรรค ต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน กล่าวคือผู้ประกอบการที่ต้องใช้โคมภัณฑ์ ควบคุมในการประกอบกิจการหรือในโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีได้มีวัตถุประสงค์ในการนำโคมภัณฑ์ ควบคุมไปใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ ก็ต้องได้รับหนังสืออนุญาตก่อนจึงจะนำโคมภัณฑ์ควบคุมไปใช้ ในการประกอบกิจการได้ และเมื่อพิจารณาผลการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้โดยรวมก่อให้เกิดผลกระทบ ในเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือเป็นกฎหมายที่ใช้ในการกำกั บดูแลโคมภัณฑ์ ควบคุม ได้แก่ น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) กรดแอซติกกล้วน (Glacial acetic acid) สารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ซึ่งเป็นสารเคมีที่สามารถ นำไปใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง อันเป็นการทำลายสวัสดิภาพของประชาชน

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

๑๔.๑ สถิติการดำเนินคดีตามกฎหมาย

มีการดำเนินคดี จำนวน ๕ คดี ส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดในข้อหาไม่ต่ออายุหนังสือ อนุญาตจำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคมภัณฑ์ควบคุม

๑๔.๒ สถิติการปฏิบัติตามกฎหมาย

มีผู้ได้รับหนังสืออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งโคมภัณฑ์ควบคุม รวมทั้งสิ้น ๒๒๐ ราย (ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗) จำแนกเป็น (๑) หนังสือ อนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำนวน ๙๐ ราย ได้แก่ กรณีน้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม

(Chloroform) ๑๐ ราย กรดอะซิติกกลั่น (Glacial acetic acid) ๓๘ ราย และ กรดสารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ๔๒ ราย (๒) หนังสืออนุญาตจำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ จำนวน ๑๓๐ ราย ได้แก่ กรดน้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) ๑๕ ราย กรดอะซิติกกลั่น (Glacial acetic acid) ๕๕ ราย และ กรดสารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ๖๐ ราย และในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่จะดำเนินการแจ้งเตือนไปยังผู้ประกอบการให้ปฏิบัติตามกฎหมายให้ถูกต้องโดยเฉพาะการยื่นคำขอต่ออายุหนังสืออนุญาต ซึ่งสามารถยื่นคำขอได้ล่วงหน้า ไม่จำเป็นต้องยื่นในระยะเวลาใกล้จะสิ้นอายุ เนื่องจากหนังสืออนุญาตมีกำหนดสิ้นอายุ ๓๑ ธันวาคมของแต่ละปี และเมื่อยื่นคำขอต่ออายุหนังสืออนุญาตแล้ว กฎหมายยังรับรองให้ประกอบกิจการได้ต่อไปจนกว่าผู้อนุญาตจะสั่งไม่อนุญาต

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีนฯ มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

๑๕.๑ กฎหมายค่อนข้างล้าสมัย ทำให้บทบัญญัติบางมาตราไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์เศรษฐกิจ และบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน เช่น พื้นที่จังหวัดที่ควบคุมโคคาอีน บุคคลซึ่งมีสิทธิขออนุญาตนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคคาอีนควบคุมบทกำหนดโทษตามกฎหมาย

๑๕.๒ ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย อีกทั้งเจ้าหน้าที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัดมีการสับเปลี่ยนหน้าที่บ่อยครั้ง และต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน จึงเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ขาดทักษะความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกฎหมาย

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๙๕ และอนุบัญญัติ เป็นกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลโคคาอีนควบคุม ได้แก่ น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) กรดอะซิติกกลั่น (Glacial acetic acid) สารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ซึ่งมีมาตรการห้ามมิให้นำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคคาอีนควบคุมดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ซึ่งมีมาตรการบางส่วนที่มีความสัมพันธ์กับกฎหมายอื่น ๆ ดังนี้

๑๖.๑ น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) และกรดแอซีติกกลั่น (Glacial acetic acid) เป็นวัตถุอันตรายประเภทที่ ๓ ที่ต้องขออนุญาตในการผลิต การนำเข้า การส่งออก หรือการมีไว้ในครอบครองตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑๖.๒ สารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน

(๑) เป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตในการส่งออกไปนอกและนำเข้ามาในราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๒) เป็นอาหารที่ต้องขออนุญาตนำหรือส่งสารกาเฟอีนเข้ามาเพื่อผลิตอาหารตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

(๓) เป็นเภสัชเคมีที่ต้องได้รับใบอนุญาตนำหรือส่งสารกาเฟอีนเข้ามาเพื่อผลิตยา โดยกำกับดูแลตั้งแต่การผลิต นำเข้า ขาย และจัดทำรายงานและบัญชีเกี่ยวกับการผลิต ขาย นำเข้าตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้ที่เรื่องและในประเด็นใด

- ไม่มี -

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ คุณพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

๑๘.๑ ระบบอนุญาต โดยที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การใช้ระบบอนุญาตในกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงใช้ระบบอนุญาตเฉพาะกรณีที่เป็น เพราะการใช้ระบบอนุญาตมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของประชาชนที่มีความเข้มงวดสูง โดยมีลักษณะที่กระทบต่อชีวิต สิทธิ เสรีภาพ สังคม หรือประโยชน์สาธารณะอย่างร้ายแรง จึงต้องห้ามประกอบธุรกิจนั้นจนกว่าจะได้รับอนุญาต ซึ่งเมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัยต่างๆ เมื่อมีความจำเป็นโดยสถานการณ์เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนหรือมีความจำเป็นเกิดขึ้นเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ และปัจจุบันมีมาตรการควบคุมโดยกำหนดห้ามนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโรคภัยที่ควบคุม เว้นแต่จะได้รับอนุญาต เนื่องจากโรคภัยที่ควบคุมดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงอันเป็นการทำลายสวัสดิภาพของประชาชน ดังนั้น การใช้ระบบอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัยต่างๆ จึงยังมีความเหมาะสมอยู่ ทั้งนี้ เนื่องจากวิถีชีวิตของประชาชนและบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการพัฒนาของเทคโนโลยีทันสมัย จึงควรมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการขออนุญาต การขอต่ออายุหนังสืออนุญาต และการแจ้งรายงานโรคภัยที่ควบคุมแทนการยื่นคำขออนุญาตและการแจ้งรายงานแบบเดิมเพื่ออำนวยความสะดวก

ให้กับประชาชน ซึ่งปัจจุบันพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้บัญญัติรองรับการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวไว้แล้ว

๑๘.๒ ระบบคณะกรรมการ - ไม่มี -

๑๘.๓ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ - ไม่มี -

๑๘.๔ โทษอาญา โดยที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย เฉพาะความผิดร้ายแรง โดยคำนึงถึงหลักการที่กำหนดให้การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคง หรือปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวม และเป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมาย อย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติควบคุมโรคภัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ส่วนใหญ่ในกรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้จะเป็นบทกำหนดโทษทางอาญา และในกรณีที่กระทำผิดซ้ำ ให้ระวางโทษเป็นทวีคูณ และโรคภัยซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความผิดให้รับเสีย อย่่างไรก็ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการบังคับใช้มาเป็นระยะเวลาานาน กรมการค้าภายในจะดำเนินการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยนำกรอบการกำหนดโทษอาญาตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย มาประกอบการพิจารณาปรับปรุงการกำหนดโทษทางอาญาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความจำเป็นโดยสถานการณ์เพื่อสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความจำเป็นเกิดขึ้นเพื่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศต่อไป

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี) ดังนี้

๑๙.๑ มีหนังสือขอรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ กรมการปกครอง กรมศุลกากร กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ (รวม ๓๐ วัน)

๑๙.๒ รับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และ Google Forms ในเว็บไซต์ของกรมการค้าภายใน (www.dit.go.th) จากหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง หรือประชาชนทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ (รวม ๓๐ วัน) โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๓๑ ราย แบ่งเป็น (๑) หน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๑๑ หน่วยงาน และ (๒) ผู้ประกอบการ หรือประชาชนทั่วไป จำนวน ๒๐ ราย

๑๙.๓ จัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นผ่านระบบออนไลน์ (ระบบ ZOOM Meeting) เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑๑๕ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และผู้ประกอบการภาคภัณฑ์ควบคุม โดยให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ผ่านระบบ Google Forms ตั้งแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม ถึงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๗ (รวม ๑๖ วัน) โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๙๕ ราย แบ่งเป็น (๑) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด จำนวน ๑๖ ราย และ (๒) ผู้ประกอบการหรือประชาชนทั่วไป จำนวน ๗๙ ราย

ผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเกี่ยวกับกฎหมายนี้หรือผลกระทบของกฎหมายนี้อย่างไร

จากการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป ที่ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมภาคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๙๕ และอนุบัญญัติ ผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๖ ราย ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับบทบัญญัติ ของพระราชบัญญัติควบคุมภาคภัณฑ์ฯ และอนุบัญญัติ โดยในส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยมีความเห็น และข้อเสนอแนะ ๖ ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

(๑) ประเด็นการกำหนดภาคภัณฑ์ควบคุมและมาตรการควบคุมภาคภัณฑ์ควบคุม ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น กำหนดระยะเวลาในการทบทวนเพื่อพิจารณายกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงภาคภัณฑ์ควบคุมและมาตรการ การกำหนดปริมาณในการเป็นภาคภัณฑ์ควบคุม การทบทวนเขตพื้นที่ในการควบคุม บุคคลซึ่งมีสิทธิขออนุญาต และอายุของหนังสืออนุญาต

(๒) ประเด็นการควบคุมภาคภัณฑ์ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ควรควบคุมด้วย เนื่องจากเป็นสารเคมีอันตรายและป้องกันการใช้สิทธิโดยมิชอบ

(๓) ประเด็นการจัดทำระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการขออนุญาตนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งภาคภัณฑ์ควบคุม และการแจ้งข้อมูล เพื่ออำนวยความสะดวก

(๔) ประเด็นอำนาจเข้าตรวจค้นในเคหสถานของพนักงานเจ้าหน้าที่ ควรให้มีการตรวจค้นต่อในเวลากลางคืนได้ กรณียังตรวจไม่เสร็จสิ้นในเวลากลางวัน

(๕) ประเด็นการกำหนดโทษ มีโทษหนักเกินไปไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำและสถานการณ์ในปัจจุบัน

(๖) ประเด็นการยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมภาคภัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๙๕ โดยมอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับภาคภัณฑ์ควบคุมในปัจจุบันนำไปกำกับดูแล ควรมีผลบังคับใช้ต่อไป เนื่องจากกฎหมายอื่นยังไม่มีมาตรการควบคุมการนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งภาคภัณฑ์ควบคุม

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้มีการประกาศใช้ก่อนพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ จึงไม่ได้มีการนำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายมาใช้ประกอบการพิจารณา

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กรมการค้าภายในได้ดำเนินการออกกฎ ประกาศตามที่พระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ บัญญัติและให้อำนาจไว้ เพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตามกฎหมายโดยครบถ้วนแล้ว

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

เพื่อให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน กรมการค้าภายในได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการขออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคคาอีนควบคุมเผยแพร่ลงในเว็บไซต์กรมการค้าภายใน เว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) และเผยแพร่ที่หน่วยงานราชการ ได้แก่ กรมการค้าภายใน และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัด รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้ชี้แจงข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ และอนุบัญญัติ ให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการทราบและถือปฏิบัติ

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ และอนุบัญญัติยังคงมีผลบังคับใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน โดยผู้ได้รับหนังสืออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคคาอีนควบคุม รวมทั้งสิ้น ๒๒๐ ราย (ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗) จำแนกเป็น (๑) หนังสืออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำนวน ๙๐ ราย ได้แก่ กรณีน้ำยาเคมีอีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) ๑๐ ราย กรณีกรดแอสติกล้วน (Glacial acetic acid) ๓๘ ราย และกรณีสารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ๔๒ ราย (๒) หนังสืออนุญาตจำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ จำนวน ๑๓๐ ราย ได้แก่ กรณีน้ำยาเคมีอีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) ๑๕ ราย กรณีกรดแอสติกล้วน (Glacial acetic acid) ๕๕ ราย และกรณีสารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ๖๐ ราย นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินคดี จำนวน ๕ คดี ส่วนใหญ่เป็นการกระทำความผิดในข้อหาไม่ต่ออายุหนังสืออนุญาตจำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคคาอีนควบคุม

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัยไข้เจ็บฯ และอนุบัญญัติ มีการบังคับใช้และเกิดผลสำเร็จด้านการจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติและการนำข้อมูลไปใช้ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้นำข้อมูลปริมาณการนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโรคภัยไข้เจ็บควบคุมแต่ละชนิด ข้อมูลผู้ประกอบการโรคภัยไข้เจ็บควบคุม และสถานที่ครอบครองโรคภัยไข้เจ็บควบคุม นำมาใช้ประกอบการตรวจสอบป้องปรามยาเสพติด โดยมีการประสานขอข้อมูลและร่วมตรวจสอบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมการค้าภายใน และสำนักงานพาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัด

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

(๑) ประชาชนมีภาระ ในการขออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ และจัดทำรายงานข้อมูล โดยประชาชนจะต้องจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการยื่นคำขออนุญาตและการต่ออายุหนังสืออนุญาต อย่างไรก็ตาม การขออนุญาต และการต่ออายุหนังสืออนุญาตดังกล่าว รวมถึงการจัดทำรายงานแจ้งข้อมูล ประชาชนไม่มีภาระในการเสียค่าธรรมเนียมแต่อย่างใด

(๒) รัฐมีต้นทุน กรมการค้าภายในมีต้นทุนในการจัดพิมพ์หนังสืออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโรคภัยไข้เจ็บควบคุม และการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบติดตามให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

- ไม่มี -

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๕ มีเจตนารมณ์เพื่อรักษาสวัสดิภาพของประชาชน ความมั่นคง และเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีมาตรการในการควบคุมการนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโรคภัยไข้เจ็บควบคุม ได้แก่ น้ำยาเคมี อีเธอร์ (Ether) น้ำยาเคมี คลอโรฟอร์ม (Chloroform) กรดแอสติกกล้วน (Glacial acetic acid) สารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน ซึ่งสารเคมีดังกล่าวสามารถนำไปใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๑ ซึ่งเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงอันเป็นการทำลายสวัสดิภาพของประชาชน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมโรคภัยไข้เจ็บ พ.ศ. ๒๔๙๕ กับภาระของประชาชนเห็นว่ากฎหมายนี้ยังมีหลักการที่เป็นประโยชน์กับประชาชน และมีความคุ้มค่าในการใช้บังคับ ดังนี้

๒๓.๑ การเสียค่าธรรมเนียมไม่เป็นภาระกับประชาชน เนื่องจากไม่มีค่าธรรมเนียม

๒๓.๒ ภาระของประชาชนในการจัดเตรียมเอกสารไม่ได้สร้างภาระที่มากเกินไปจนเกินไป เพราะเป็นเอกสารที่ประชาชนมีประจำตัว รวมทั้งเป็นเอกสารที่มีการดำเนินการจากหน่วยงานอื่น อยู่แล้ว และนำมาใช้ประกอบการขออนุญาตตามประเภทของผู้ขออนุญาต เช่น ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้ผลิตอาหาร ผู้ผลิตยา

๒๓.๓ การสอบถามข้อมูล การติดต่อประสานงานเกี่ยวกับการขออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคคาอีนที่ควบคุม สามารถทำได้ง่าย เนื่องจาก สามารถติดต่อเพื่อดำเนินการได้ที่หน่วยงานกรมการค้าภายใน และสำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสามารถสอบถามข้อมูลได้ทางโทรศัพท์ และช่องทางออนไลน์ (Line Group) ของผู้ประกอบการ โคคาอีน

๒๓.๔ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้นำข้อมูลเกี่ยวกับโคคาอีนที่ ควบคุมจากฐานข้อมูลของกรมการค้าภายในและสำนักงานพาณิชย์จังหวัดไปใช้ประโยชน์ ประกอบการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหรือไม่ อย่างไร

๒๔.๑ พระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีประเด็นที่ควรปรับปรุงบทกำหนดโทษ ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะความผิดเพื่อให้สอดคล้องสภาพการณ์เศรษฐกิจ บริบทของสังคม และวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป

๒๔.๒ นอกจากนี้อนุบัญญัติที่ออกตามพระราชบัญญัติควบคุมโคคาอีนฯ มีประเด็นที่ควร ปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันบางประเด็น ดังนี้

(๑) การทบทวนเขตพื้นที่ควบคุมโคคาอีนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ที่มีการแพร่กระจายของยาเสพติด โดยอาจประสานสอบถามข้อมูลพื้นที่ที่แพร่กระจายหรือลักลอบ ขนย้ายยาเสพติดของประเทศกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต่อไป

(๒) การทบทวนบุคคลผู้มีสิทธิขออนุญาตนำเข้า ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพซึ่งโคคาอีนสารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน เพื่อพิจารณา ประเภทธุรกิจให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน โดยรับฟัง ความคิดเห็นและหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๓) การทบทวนหลักฐานที่ใช้ประกอบการขออนุญาตสำหรับโคคาอีนที่ควบคุม สารกาเฟอีน (Caffeine) หรือเกลือของสารกาเฟอีน เพื่อให้มีความเหมาะสมและมีให้เป็นภาระ กับผู้ประกอบการมากเกินไป

(๔) การทบทวนขั้นตอนการยื่นคำขออนุญาต การขอต่ออายุหนังสืออนุญาต และการแจ้งรายงานเกี่ยวกับโคคาอีนที่ควบคุมให้อำนวยความสะดวกและลดภาระของประชาชน โดยนาระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้บัญญัติรองรับการดำเนินการดังกล่าวไว้แล้ว

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย เรื่อง การกำหนดโทษอาญาในกฎหมาย

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

ควรมีการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้องให้กับผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย และประชาชนทั่วไป เช่น การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการขออนุญาตนำ ขนย้าย จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ใช้ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ซึ่งโภคภัณฑ์ควบคุม และคู่มือการทำลายโภคภัณฑ์ โดยศึกษามาตรฐานข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำลายโภคภัณฑ์ควบคุมแต่ละชนิดเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกันกับสำนักงานพาณิชย์จังหวัดต่อไป รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อกฎหมายให้ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ทราบและถือปฏิบัติอย่างถูกต้องต่อไป

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายวิทยากร มณีเนตร)

อธิบดีกรมการค้าภายใน

หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จัดทำรายงานนี้

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองกฎหมาย และกองตรวจสอบและปฏิบัติการ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาวอารยา สารากรบริรักษ์ และนางสาววลัยพรรณ กันบัว

โทร. ๐๒ ๕๐๗ ๕๗๖๒, ๐๒ ๕๐๗ ๕๕๒๐

อีเมล lawdit@dit.go.th